

**Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych w Powiecie Radziejowskim na
lata 2021-2025**

Radziejów, 2021

Spis treści

Wstęp.....	3
Podstawy prawne i programowe.....	3
Charakterystyka powiatu radziejowskiego w kontekście rozwiązywania problemu niepełnosprawności.....	4
Dane statystyczne	4
Instytucje obsługujące niepełnosprawnych w powiecie radziejowskim	5
Analiza SWOT dla problemu niepełnosprawności w powiecie radziejowskim .	8
Cel główny i cele strategiczne Programu	11
Ramy finansowe	14
Monitoring i ewaluacja Programu	14

Wstęp

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Radziejowskim na lata 2021-2025 stanowi element polityki społecznej Powiatu Radziejowskiego na rzecz osób niepełnosprawnych.

Podstawę prawną do opracowania niniejszego dokumentu zawiera art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność jest definiowana jako trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Podstawy prawne i programowe

Niepełnosprawność jest złożonym problemem społecznym a sposób postrzegania niepełnosprawności jest w dużym stopniu uzależnione od poziomu rozwoju społeczeństwa. Cele jakie przyjęto w programie są zgodne z:

1. Europejską Kartą Społeczną, która zawiera uregulowania dotyczące niepełnosprawnych, a w szczególności prawo do szkolenia zawodowego, rehabilitacji oraz readaptacji zawodowej i społecznej, bez względu na przyczynę i rodzaj inwalidztwa, prawa poradnictwa i szkolenia zawodowego.
2. Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000r., w której zawarto deklarację uznania i poszanowania praw osób niepełnosprawnych do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności.

3. Konwencją Praw Osób Niepełnosprawnych Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 13 grudnia 2006r. w której podkreślono znaczenie jakie dla osób niepełnosprawnych ma ich samodzielność i niezależność, a także znaczenie, jakie ma dostępność środowiska fizycznego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego, opieki zdrowotnej, edukacji, informacji i komunikacji.
4. Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, która nakłada na władze publiczne obowiązek udzielenia osobom niepełnosprawnym pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.
5. Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych, w której stwierdza się, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.
6. Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
7. Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
8. Ustawy z dnia 119 lipca 2019r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Charakterystyka powiatu radziejowskiego w kontekście rozwiązywania problemu niepełnosprawności

Dane statystyczne

Według danych na 31 grudnia 2020 roku powiat radziejowski zamieszkiwało 40 025 osób, w tym 20 209 kobiet i 19 816 mężczyzn. Brak aktualnych danych na temat liczby niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie powiatu. Ostatnie dane na ten temat pochodzą z Spisu Powszechnego, który odbył się w 2011

roku. Jednakże na podstawie danych pomocy społecznej oraz Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności można wysnuć wnioski na temat skali problemu.

Według danych GUS za 2020 rok z powodu niepełnosprawności albo długotrwałej lub ciężkiej choroby w ramach świadczeń pomocy społecznej udzielono pomocy 919 rodzinom z terenu powiatu radziejowskiego. W tym samym czasie do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wpłynęło 809 wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności osoby po 16 roku życia i 127 wniosków dotyczących osób przed 16 rokiem życia. Wydano 919 orzeczeń.

Instytucje obsługujące niepełnosprawnych w powiecie radziejowskim

Na terenie powiatu radziejowskiego funkcjonują liczne instytucje, których zadaniem jest udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym. Instytucje te funkcjonują w ramach struktur powiatowych i gminnych. W ramach gmin funkcjonują ośrodki pomocy społecznej, które realizują zadania w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej. Ponadto gmina Piotrków Kujawski jest organem założycielskim dla Warsztatów Terapii Zajęciowej w Nowej Wsi. Placówka realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku poprzez: ogólne usprawnienie, rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej, przygotowanie do życia w środowisku społecznym poprzez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywanie wyborów, decydowanie o swoich sprawach

oraz innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu a także poprawę kondycji psychofizycznej, rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych umożliwiających podjęcie pracy w zakładzie aktywności zawodowej lub wspomaganym zatrudnieniu na otwartym rynku pracy.

W strukturach powiatu funkcjonują następujące instytucje:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Jednostka realizuje zadania powiatu w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej, w tym również dotyczące osób niepełnosprawnych.
2. Dom Pomocy Społecznej w Piotrkowie Kujawskim. Placówka dysponuje 36 pokojami (1, 2, 3 osobowymi, przy czym większość stanowią pokoje 2 osobowe). Osoby zamieszkujące mają zapewnioną opiekę pielęgniarską, fizjoterapię, opiekę psychologa. Organizowane są dla nich imprezy zarówno wewnątrz domu jak i wyjazdowe spotkania w zaprzyjaźnionych instytucjach.
3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Radziejowie. Placówka jest dziennym ośrodkiem wsparcia o charakterze wspierająco-aktywizującym. Ośrodek dysponuje 7 pracownikami: artystyczną, informatyczną, przyrodniczą, krawiecką, sensoryczną, kulinarną, muzyczną. Ponadto funkcjonuje sala rehabilitacji i pokój wyciszeń. Dom zapewnia niezbędną opiekę i terapię zajęciową oraz rehabilitację ruchową.
4. Zakład Aktywności Zawodowej w Radziejowie. Zakład oferuje usługi hotelarsko-gastronomiczne. W zakładzie funkcjonuje czynna cały tydzień restauracja oraz hotel świadczący usługi całodobowo. Organizowane są imprezy okolicznościowe, usługi cateringowe oraz 2 punkty małej gastronomii poza siedzibą. W dziale produkcyjno-usługowym zatrudnione są osoby niepełnosprawne z umiarkowanym stopniem

niepełnosprawności orzecznym w związku z upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną lub autyzmem oraz ze stopniem znacznym. Pracownicy niepełnosprawni zatrudnieni są w wymiarze 0,55 etatu. Zakład w ramach rehabilitacji zawodowej oferuje również podnoszenie kwalifikacji w formie szkoleń. W ramach rehabilitacji społecznej pracownicy brali udział w wycieczkach. W ramach rehabilitacji zdrowotnej pracownicy uczestniczą w codziennych zabiegach prowadzonych przez fizjoterapeutę.

5. Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Placówka realizuje zadania w zakresie opieki i edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do 25 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim, które potrzebują specjalistycznej pomocy i indywidualnego podejścia.
6. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w ramach którego funkcjonuje Zakład Opiekuńczo-Leczniczy.
7. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Radziejowie. Jednostka realizuje zadania w zakresie poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego dla dzieci i młodzieży oraz udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom i nauczycielom w zakresie wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży.
8. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Jednostka realizuje zadania związane z wydawaniem orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.
9. Powiatowy Urząd Pracy w Radziejowie. Jednostka realizuje zadania dotyczące rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonują placówki opieki świadczące usługi opieki całodobowej i długoterminowej dla osób chorych i niesamodzielnych:

1. NZOZ Marimed w Powąłkowicach
2. Dom Opieki dla Osób Starszych „DĘBY”
3. Dom Seniora Pod Topolami w Piotrkowie Kujawskim.

Analiza SWOT dla problemu niepełnosprawności w powiecie radziejowskim

Szczegółowa analiza problemów z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne jest niezbędna w celu ustalenia właściwych dróg znoszenia barier w życiu społecznym tych osób. Na analizę składają się cztery grupy czynników: uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią silne strony polityki społecznej, które należycie wykorzystane będą sprzyjać jej wzmocnieniu; uwarunkowania zewnętrzne, które stanowią słabe strony polityki społecznej, które jeśli nie zostaną wyeliminowane lub zminimalizowane będą ją osłabiać; uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności powiatu, ale mogą stanowić szanse dla rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych; uwarunkowania wewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania instytucji powiatu, ale mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

1. Mocne strony:

- 1.1. Doświadczenie w realizacji programów wspierających osoby niepełnosprawne.
- 1.2. Szeroka baza instytucji oferujących wsparcie osobom niepełnosprawnym.
- 1.3. Wykwalifikowana kadra instytucji oferujących wsparcie osobom niepełnosprawnym.
- 1.4. Sprawnie zorganizowane orzecznictwo o niepełnosprawności.
- 1.5. Oferta kształcenia specjalnego.

- 1.6. Umożliwienie uczniom niepełnosprawnym nauki w szkołach ponadpodstawowych prowadzonych przez Powiat Radziejowski.
 - 1.7. Dostęp do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych na terenie powiatu.
 - 1.8. Dostęp do usług rehabilitacyjnych na terenie powiatu.
 - 1.9. Dobrze zorganizowana sieć placówek oświaty i kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
 - 1.10. Dobra lokalizacja placówek edukacji osób niepełnosprawnych.
 - 1.11. Praktykowanie integracji osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem lokalnym.
 - 1.12. Rozwój usług społecznych dla osób z niepełnosprawnością.
 - 1.13. Zwiększanie się liczby obiektów użyteczności publicznej dostępnych dla osób ze specjalnymi potrzebami.
 - 1.14. Aktywność organizacji pozarządowych w działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.
 - 1.15. Aktywność projektowa jednostek samorządu terytorialnego.
2. Słabe strony:
- 2.1. Niewystarczający poziom świadomości zachowań prozdrowotnych w społeczności lokalnej
 - 2.2. Niewystarczające środki finansowe na profilaktykę i promocję zdrowia.
 - 2.3. Ograniczony dostęp do rehabilitacji refundowanej przez NFZ.
 - 2.4. Trudności w godzeniu życia prywatnego i zawodowego rodziców dziecka z niepełnosprawnością.
 - 2.5. Brak usług mieszkalnictwa chronionego.
 - 2.6. Niska motywacja do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i umiejętności społecznych.
 - 2.7. Mała aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

- 2.8. Niedostosowanie stanowisk pracy dla potrzeb i możliwości pracowników niepełnosprawnych.
- 2.9. Liczne bariery do prowadzenia samodzielnego i niezależnego życia przez osoby niepełnosprawne w środowisku lokalnym.
- 2.10. Niska dostępność bezpłatnych usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.
- 2.11. Brak asystentów osobistych, trenerów pracy.
- 2.12. Mała aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych.
- 2.13. Bariery architektoniczne w dostępie do usług publicznych.
- 2.14. Niewystarczające zasoby kadrowe i materialne instytucji pomocy społecznej.

3. Szanse:

- 3.1. Wzrost świadomości społecznej w zakresie przysługujących im uprawnień i możliwości uzyskania pomocy.
- 3.2. Zwiększanie dostępności usług społecznych dla osób niepełnosprawnych.
- 3.3. Wzrost świadomości społecznej w aspekcie zrozumienia sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 3.4. Wzrost kompetencji samorządów lokalnych.
- 3.5. Zwiększająca się ilość środków publicznych dostępnych na realizację programów wspierających osoby niepełnosprawne.
- 3.6. Postęp w medycynie i rehabilitacji.
- 3.7. Zwiększenie dostępności do nowoczesnych środków komunikacji a co za tym idzie ułatwienie osobom niepełnosprawnym w komunikowaniu się.
- 3.8. Rozwój i popularyzacja idei wolontariatu.
- 3.9. Realizacja programów społecznych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

4. Zagrożenia:

- 4.1. Pogorszenie sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
- 4.2. Ograniczone środki finansowe na realizację zadań pomocowych.
- 4.3. Zaostrzenie trendów demograficznych – starzenie się społeczeństwa.
- 4.4. Rosnąca liczba osób niepełnosprawnych.
- 4.5. Wysokie koszty zatrudnienia pracowników.
- 4.6. Zmniejszająca się rola rodziny jako źródła wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- 4.7. Ograniczony dostęp do darmowej specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Cel główny i cele strategiczne Programu

Celem głównym Umożliwienie samodzielnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym poprzez wyrównywanie ich szans w życiu społecznym oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Cel strategiczny 1.

Podniesienie poziomu świadomości i wiedzy lokalnej społeczności na temat praw, potrzeb, możliwości wkładu w życie społeczne osób niepełnosprawnych.

Zadania do realizacji:

1. Zapewnienie udziału osób niepełnosprawnych w imprezach i przedsięwzięciach społeczno-kulturalnych o charakterze integracyjnym. Informacja i promocja imprez w miejscach dostępnych dla niepełnosprawnych.

2. Współpraca z lokalnymi i regionalnymi środkami masowego przekazu.
3. Upowszechnienie w społeczności lokalnej wiedzy na temat praw osób niepełnosprawnych.
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 2

Dostęp do usług medycznych i rehabilitacyjnych

1. Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej.
2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznych usług medycznych na terenie powiatu radziejowskiego.
3. Poszerzanie dostępu do usług rehabilitacyjnych na terenie powiatu radziejowskiego.
4. Realizacja programów umożliwiających korzystanie z turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
5. Wspieranie rozwoju infrastruktury umożliwiającej osobom niepełnosprawnym korzystanie z różnych form rehabilitacji i poradnictwa specjalistycznego.

Cel strategiczny 2

Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do zatrudnienia.

Zadania do realizacji:

1. Upowszechnienie wiedzy na temat możliwości i korzyści wynikających z dostępnych form rehabilitacji zawodowej oraz wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

2. Doskonalenie i prowadzenie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych.
3. Wspieranie pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez organizację zatrudnienia subsydiowanego.
4. Udzielanie, w miarę istniejących potrzeb, pomocy w utrzymaniu zatrudnienia lub samozatrudnienia osób niepełnosprawnych.
5. Podejmowanie działań umożliwiających nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych przez osoby niepełnosprawne.
6. Podejmowanie działań związanych z realizacją usług asystenta osoby niepełnosprawnej, trenera pracy lub innych umożliwiających uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

Cel strategiczny 3

Likwidacja barier dająca możliwości równego uczestnictwa osobom niepełnosprawnym w życiu społecznym.

Zadania do realizacji:

1. Likwidacja barier architektonicznych i technicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.
2. Likwidacja barier w komunikowaniu się w instytucjach użyteczności publicznej poprzez wdrożenie rozwiązań umożliwiających samodzielne załatwianie spraw przez osoby niepełnosprawne.
3. Likwidacja barier transportowych.

Cel strategiczny 4

Rozwój sieci wsparcia instytucji, placówek i organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zadania do realizacji:

1. Wspieranie działalności istniejących placówek realizujących działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Rozwój usług wspierających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, ich rodzin, np. asystent osoby niepełnosprawnej, opieka wytchnieniowa.
3. Rozwój i zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego, w tym: psychologicznego, prawnego, socjalnego.
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i wspieranie ich działalności.

Ramy finansowe

Podstawowym źródłem finansowania zaplanowanych działań będzie budżet powiatu. Kolejne potencjalne źródła finansowania to:

1. Budżet Państwa (środki w dyspozycji Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, Narodowy Fundusz Zdrowia, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy.
2. Fundusze Unii Europejskiej.
3. Środki innych podmiotów (organizacji pozarządowych, itp.).

Monitoring i ewaluacja Programu

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Radziejowskim na lata 2021-2025 ma charakter otwarty, w związku z tym poszczególne jego elementy w trakcie realizacji będą modyfikowane pod kątem

dostosowania do zmieniającej się sytuacji społecznej, gospodarczej czy zmieniającego się prawa. W tym celu niezbędne będą systematyczne działania monitorujące.

Nadzór nad realizacją całości programu będzie prowadzony przez Starostę Radziejowskiego za pośrednictwem Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie, który w tym zakresie będzie współpracował z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Radziejowie.

Monitoring opierał się będzie na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji programu i służył będzie do oceny skuteczności i efektywności realizowanych działań.